

ΑΠΟ ΕΝΑ ΠΑΛΙΟ ΤΑΞΕΙΔΙΩΤΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΕΡΙΗΓΗΤΩΝ

Νικόλαος Στεφανόπουλος, ο φίλος του Βοναπάρτη και η περιπετειώδης ζωή του. Προς μελέτη των άκτων της Δαλματίας. Άπέναντι ενός μυστηριώδους μοναστηριού. Η καταπληκτική ιστορία της Μαρίας ντι Ντάρβελις. Τα εγκλήματα μιας σπείρας καλοσηρών. Ο Στεφανόπουλος και οι σύντροφοί του στο Σερπένικο. Ο φανατισμός του έχλου και η είκτρα τύχη μιας Γαλλικής οικογενείας, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

ΤΗΝ Έθνική Βιβλιοθήκη βρισκεται ένα παλιό, σπάνιο και ανεπτάμηστο εν τω συνόλω των περιηγητικό βιβλίο, το όποιο φέρει τον τίτλο : «Περισόδια του Δήμου και Νικολάου Στεφανόπουλου στην Έλλαδα, κατά τα έτη 1797 και 1798, σε δύο άποστολάς, από τις όποιες ή μία κατ' έντολήν της Γαλλικής Κυβερνήσεως και ή άλλη κατ' έντολήν του αρχιστρατήγου Βοναπάρτη— Έκδοσις Λονδίνου 1800».

Τα ταξείδια αυτά των δύο Έλλήνων ύψηζαν γεμάτα περιπέτειες και κινδύνους. Θα σταχυολογήσουμε λοιπόν χάριν των αναγνωστών μας, τα πιο ένδιαφέροντα κεφάλαια από το βιβλίο τους.

Ο Δήμος Στεφανόπουλος ήταν προσωπικότης της εποχής του. Κατήγετο από τους Μανιάτες εκείνους, οι όποιοι φεύγοντες την Τουρκική τυραννία, μεταναστεύσαν (κατά το όνομα του 18ου αιώνου) στην Κορσική, και έγκραυστάθηκαν εκεί. Ο Δήμος Στεφανόπουλος ήταν χειρουργός του Γαλλικού στρατού κατά την πρώτη Γαλλική Έπανάσταση. «Όλη τον τη ζωή την επέσπεσε απουσιάζοντας τη Βοτανική και μάλιστα τη φρία των θαλάσσιων φρετών, και έκανε σημαντικές ανακαλύψεις.

Όταν η Έπανάσως προσηρτήθη στη Γαλλία, ή Γαλλική Κυβέρνησις του ανέθεσε την έντολή να περιεβήη τα παράλια της Αδριατικής και της Έλλάδος για βοτανικές και αρχαιολογικές έρευνες. Ο Έλληνας χειρουργός και φυσιοδίης ανεχώρησε συνοδευόμενος από ένα φίλο του, στις 2 του Φλωριά, (έπανάστατική όνομασία του Μαΐου) του όου έτους της Γαλλικής Δημοκρατίας. Ήταν δε εφοδιασμένος με συστατικά γράμματια του ύπουργού των Έξωτερικών της Γαλλίας και του έν Παρισίους πρόθεσος της Βενετίας.

Ο Στεφανόπουλος και ο φίλος του ανεχώρησαν από τον λιμένα της Τουλόνης, άμα δε έφθασαν στο Λιόβανο, ο Δήμος έστειλε στην Κορσική το σύντροφό του να παραλάβη από εκεί τρεις άνευρους του, τους Ίωάννη, Μιχαήλ και Νικόλαο, οι όποιοι έφθασαν στο Λιόβανο μετά 13 ή μέρες, κα' έτσι έφυγαν όλοι μαζί για τη Βενετία.

Έκει οι Έλληνες ταξιδιωτές έπεσκέφθησαν το Γάλλο πρεσβευτή, ο όποιος, όταν εδιάβασε τη συστατική έπιστολή του ύπουργού των Έξωτερικών, τους έπαύσερε κάθε βοήθεια για να πάνε στο Σερπένικο, πόλη της Δαλματίας όπου ο Δήμος Στεφανόπουλος έσοκότε να μελετήση τα παράλια και τα γειτονικά Δαλματιακά νησιά από βοτανικής άπόψεως. Και από δω άρχίζουμε ή περιπέτειές του.

Οι Έλληνες ταξιδιωτές μπήκαν σ' ένα Δαλματιακό καράβι και κατά το μεσημέρι έφθασαν έξω από την πόλι Ροβίνιο. Έξαφνα όμως διέκριναν στον ορίζοντα ένα περατικό πλοίο, Σλαβονικό, και για να γλυτώσουν κατέφυγαν πίσω από τους βράχους μιας έρημης ακτής, όπου διενετηρέσαν.

Άμα εσημίσερε, είδαν ότι βρισκονταν κοντά σ' ένα μικρό έρημο νησί, όπου δεν ύπηρχε παρά ένα μοναστήρι καθολικών καλοσηρών, του τίματους των λεγομένων Ρεκολέ. Μόλις αντίκρουσε το μοναστήρι εκείνο ο Δαλματιός πλοίαρχος έφορισε και άρχισε να το καταριέται και να το φοβερίζει με τις γροθιές του. Στους Έλληνες δε έπιβάτες του πού τον ευντίζαζαν έκπληκτοι, άρχισε να διηγείται μια καταπληκτική ιστορία :

— Αυτό που βλέπετε είναι μια φωλιά η γίγερων κα' όχι ανθρώπων... Είναι καταγώγιο Σαρδαναπαλιών, άνθρωποφάγων, δεν είναι οικος Θεού! Έκει μέσα εινούνεσκα να χάσω τη ζωή μου. Άκούστε και κρίνατε: Πρό όλιγων ετών, ταξιδευόντας από τη Βενετία στη Ζάρα, αναγκάσθηκα από την τρικυμία να καταφύγω σ' αυτό το νησί... Ήταν Κυριακή και οι ναύτες και οι έπιβάτες του πλοίου μου θέλησαν ν' άκούσουν ή λειτουργία... Έπήγαμε λοιπόν όλοι μαζί στο Μοναστήρι.

»Μετά τη λειτουργία,

ο Ήγούμενος μας έβάλεσε σε γέφυρα. Μεταξύ των έπιβατών του πλοίου μου ήταν και μια κοπέλλα, Βενετσιάνα, 18 έτων, πολύ όμοια και πολύ σεμνή, Μαρία ντι Ντάρβελις όνομαζόμενη. Έφάγαμε κα' έπαυσε λίγο έμεις, ποιά όμως ο Ήγούμενος.

»Έπίτω στα φρούτα, ο Ήγούμενος με πήρε κατά μέρος και, μοσολκίνοντας τα μάτια, με ρώτησε :

— Έρετε, χωρίς πλοίαρχο, τι πράμα είναι αυτή ή γυναίκα ;

— Είναι κόρη άριστοκρατικής οικογενείας από τη Βενετία, και πηγαίνει στο Ζάρα να βρη τους γονείς της, άπλητιστα.

— Κά! Κά! Κά! τους γονείς της! εκάγαρσε ο Ήγούμενος. Σας κοροϊδεύει ή αβλία! Έμεις εδώ ξερούμε ότι άφησε τον άντρα της για να πάη στη Ζάρα και εμεταλλεψθη το σώμα της.

— Τι λές, άγιε Ήγούμενε!... είνωναξα. Άλλ' αυτό είναι κορίτσι, άγχο σαν άγγελος!

— Σου λέω την αλήθεια. Και μάθε ότι αν χθές ύπέστητε σφοδράτη τρικυμία και εινούνεσκα να πηγήτε, αυτή ήταν ή αιτία, και εναριστήσατε τη Θεία Πρόνοια που σας όδηγησε σ' αυτό εδώ τον έρημο τόπο, όπου μοσφιέτε ν' απαλλάχθετε από το καταραμένο αυτό πλάσμα. Η Μαρία πρόπει να μείνη στο μοναστήρι. Με τις προσοχές μας και τις συμβουλές μας, θα προσπαθήσουμε να τη φέρουμε στον ίδιο οδοίκο...

— Τι λέτε, άγιε Ήγούμενε, άνετραξα. Έγώ άνελεύθα να φέρο την κόρη στους γονείς της! Είμαι ύπεύθυνος γ' αυτή!

— Άβλιε, είσαι άπατημένος! Μάθε ότι από τη στιγμή που την παρέβλεψες στο πλοίο σου, ύποβάλλεις την Άμαρτία!... Σου το προλέγω : Που δεν θα φθάσεις μαζί της στη Ζάρα! Ο άντρας, ή βροχή, οι κερανοί του Θεού θα σε καταπονήσουν και δεν θα βγής από τη θάλασσα, παρά για να πιάς στο αίωνο πύθ της Κολάσεως!... Άλλ' όχι, ελπίζω ότι δεν θα τολμήσης να διατρέξεις μια τέτοια άμαρτία!... Λες ότι δεχτήγες τη γυναίκα αυτή ύπεύθυνος; Έγώ θα σε απαλλάξω από κάθε ευνθην : Θύ σου όσοσο έπιστολή για τον άδελφό μου, Έπίσκοπο της Ζάρας, ο όποιος είναι πολύ ισχυρός και θα σε απαλλάξη από κάθε καταδίωξη. Έν όνοματι λοιπόν του Θεού και της Άρετής σε διατάξω ν' άφρησις εδώ τη Μαρία, άλλωώς θα μεταχρησθώ βίαν, με όλο το προσωπικό της Μονής!...

»Βλέποντας την άκατανίκητη αυτή έπιμονή του—έξηρολούθησε διηγούμενος ο Δαλματιός πλοίαρχος—αναγκάσθηκα να ύτακώσω και παρέδωσα σ' έναν καλόγερο το ματωλό της κόρης, στην όποία είλα άμέσως τα διατρέχοντα.

»Η Μαρία ντι Ντάρβελις, μόλις άκούσε τις σοκοφαντιές και την πρόθεσι του Ήγούμενου, άρχισε να φωνάζη και να κλαίη άτελειπτικά... Άλλ' έγώ δεν μωροσάει να κάμω τίποτα. Και σε λίγη ώρα εφύγαμε, αφήνοντας το δυστυχισμένο κορίτσι στο νησί των διαβολικών

αυτών ρασοφόρων...

»Τι έγινε παρακάτω, το έμαθα έστερα από δύο μήνες, στη Ζάρα: »Στην αρχή ο Ήγούμενος φέσθηρε στη Μαρία ντι Ντάρβελις με το καλό. Την πρώτη μέρα της μίλησε περί του Ουρανού, τη δεύτερη περί των έγκοσμίων κινδύνων, την τρίτη περί της σωτηρίας της ψυχής διά της άπομονώσεως!... Τέλος, την τέταρτη μέρα ήρθε στο σκοπό του : Της παρέστρε την εδωκιμότητα που θ' άπληταε αν έζογε νυμφίο της μυστικό τον Ήσοφ Χριστό, δηλαδή τον ίδιο τον Ήγούμενο, που ήταν άντιπρόσωπος του Χριστού επί της γης!!

»Η Μαρία άρνεταται να ύποκνήη στις έπιθυμιές του Ήγούμενου, άλλ' εκείνος έμπέμει, μεταχειρίζεται διάφορες πανουργίες, γαλιφιές, προσφέρει όμοια, καταφεύγει στις φόβες, πλην ματαιώσι... Τέλος, ο ρασοφόρος αυτός άντυρος θυμώνει, και κλείνει την κόρη σ' ένα ύπόγειο μπουτρωμένο...

»Ένας ύποταχτός του, άνθρωπόμοφος κτήνος με όρσα, κατό διαταγή του Ήγού-

Νεαρός Έλληνας χωρικός επί Τουρκοκρατίας.

μένον, κατεβαίνει στη φυλακή και μ' ένα καμουτάκι δέχνει αλύπητα την κόρη. Και ενώ το σώμα της δυστυχισμένης έχει μεταβληθεί σε μία μεγάλη πληγή, ο 'Υγιόμενος μπαίνει στο κελί και τολμά να επα- ναλάβη τις αίσχρες προτάσεις του :

— Αφ'ησέ με ήσυχη, τού λέει η Μαρία, η σκότισέ με να λυ- τροηθώ πειά από τ'ά βάσανα!

»Τότε ο θηριώδης 'Υγιόμενος, ξέω φρενόν από την άργή του, προστάζει δύο καλοήγους να τή ρίξουν στη θάλασσα! Και οι κα- λοήγροι—τινάξι άργανά του—παζατούν.

»Τη στιγμή όμως που εκτελούνται την απάνθρωπη διαταγή, περ- νούσε από κεί ένα καράβι. Οι ναύτες του είδαν τ'ά συμβαίνοντα, έρ- ρυξαν βάρκα, έβωσαν το κορπίο που έξανθίνε να πηγή και τ' έφεραν στο καράβι... Έπειτα, έβηγαν ώλλισμένοι στο νησί, κα- τεβίωξαν τούς καλοήγους και έμαθαν τ'ά αίσχρη τού μοναστηριού.

»Ο πλοίαρχος τού καραβιού αυτού, μόλις έφτασε στη Ζάρα, πα- ρέδωσε τη Μαρία ντι Ντάρβελς στους δικούς της και έπειτα πήγε στο Δικαστήριο και κατήγγειλε την ύπαρξη της φυλακής των ρασο- φρόνων σατύρων... Ο Δικαστής έστειλε άμέσως και συνέλαβε τόν 'Υγιόμενο και όλο το προσωπικό της Μονής... Οκτώ από τούς κα- λοήγους και ο 'Υγιόμενος καταδικάστηκαν να κούν ζωντανοί, τέσ- σαρες επί τού τόπου τού έγκλήματος και οι λοιποί στην κεντρική πλατεία της Ζάρας...»

Και ο Δαλιματός πλοίαρχος έτελείωσε ως έξης τή διήγησή του πρός τ'ό Δημό Στεφανόπου :

«Είχα όμως και εγώ βάσανα. Τό γράμμα που ο 'Υγιόμενος με έπεφτόρισε να φέρω στον άδελφό μου, στη Ζάρα, αντί να με απαλ- λάξη (καθώς μου είχε υποσχεθεί) από κάθε ευνόη, είχε μέσα την καταδίκη μου. Γιατί τού έγραφε ότι εγώ τάχα είχα κλέψει μία καλή κόρη και την έπήγαγα στη διαφθορά, και ότι αυτός (ο 'Υγιόμενος) κατώρθωσε με νουηρία να τή σώσει από τ'ά χέρια μου, για να την παραδώσει στους γο- νείς της...»

»Ο άδελφός τού 'Υγιόμενου παρέδωσε τό γράμ- μα στάς άρχάς, με συνέλαβαν άμέσως και θά μ' έβγαλαν και μένα άν δέν μ' έσοξε ο Γάλλος Πρό- ξενος. Αυτός απέδειξε την άδυσότητα μου κ' έτσι με άφησαν έλεεινός.

»Αμα ο Δαλιματός πλοίαρχος έτελείωσε τή διή- γησή του, φάνηκαν στην παραλία δύο καλοήγροι τού μοναστηριού, οι όποιοι έξήγησαν να μπουν στο καρ- αβί, για να πάνε στο Σεπτένικο. Έμοιάσαν περισ- σότερο με σατανάδες, παρά με άνθρώπους. Τά μά- τια τους ήταν κόκκινα και τ'ά λόγια τους έσταξαν φαρμάκι... Ο Δαλιματός πλοίαρχος, άν και με δυ- σαρεσκαία του, τούς έδεχθηκε στο πλοίο του...»

Και ο Δημός Στεφανόπουλις, γράγει :

«Τό πλοίο άνοιξε πάλι τ'ά πανιά του. Στο δρόμο άρχισε κουνέτα για τ'ά μεγάλα γεγονότα της έπο- χής εκείνης, δηλ. τις νίκες τών Γάλλων στην Ι- ταλία και την κατάργηση της Παπικής έξουσίας... Οι καλοήγροι άνακατέμειξαν την σιζιγήνη και έ- ροιζαν τούς Γάλλους με βασιγότες βροσιές. Η λύσσα τους αυτή έξώργισε τούς τέσσαρες Έλληνες, οι όποιοι θά έρωχίζαν τούς ά- θύλους καλοήγους στη θάλασσα, άν δέν έμπεσοιλάουσε ο πλοιαρ- χός.»

Μετά τρεις ήμέρες τό πλοίο έφτασε στο Σεπτένικο. Ο πλοιαρ- χος όμως, έμπόδισε τούς Έλληνες ταξειδιώτες ν' αποβιβασθούν και έφερε στο Γάλλο Πρόξενο την έπιστολή τού ύπογου τών Έσο- τερικών. Ξαναγύρισε ύστερα στο πλοίο, φέροντας σπουδαίες ειδή- σεις... »Αν οι Έλληνες δέν ήθελαν να κατακομματιαστούν έπρεπε να κρυφτούν και να φύγουν μία ώρα άρχιτερα από κεί, γιατί συνέ- βησαν τ'ά έξης τρομερά γεγονότα :

Δέκα χιλιάδες Σκλαβόνιοι, εκδιωχθέντες υπό τών Γάλλων από τη Βενετία, είχαν φτάσει μανιώδεις στο Σεπτένικο και έσηήσσαν στον πόδι τ'ό λαό έναντιον παντός Γάλλου και παντός Κορσικανού. Οι δύο καλοήγροι τού Δαλιματού πλοίου είχαν έννοη με τούς Σκλα- βοίνους και έφανάτιζαν τόν κόσμο...»

Ο Δημός Στεφανόπουλις, ο φίλος του, και οι τρεις άνεψοί του έσπευσαν τότε να φύγουν από την πύλη εκείνη τού κινδύνου.

Και έκαναν πολύ καλά, γιατί άμα έφτασαν στο Καβόσσο, έ- μαθαν ότι στο Σεπτένικο ο φανατικός όχλος έκροσούργησε τόν Πρό- ξενο της Γαλλίας και τή γυναίκα του, και ότι ο γιός του, μόλις κατώρθωσε να σωθή στα Μεδιόλινα, στο στατηγό Βοναπάρτη, ο όποιος τού φέφθηκε σαν πατέρας.

Στό ακόλουθο φύλλο θά συνεχίσουμε την έξιτοόρηχη τών περιπε- τειών τού Δημού Στεφανόπουλι και τών συντρόφων του.

ΓΝΩΜΕΣ ΤΟΥ ΞΑΙΕΠΗΡ

»Αν δέν ξέρης να γελάς κατά 'κει που φουά ο άέρας, γρήγορα θά πάρης κροολόγημα.

— Η άλήθεια εινε μία σκύλα που πρό- πει να άλυσσοδένηται και να βρίζεται.

— »Αν είσαι γέρος σεφετιός, νάσαι και γνωστικός.

— Προτιμώ να προλαμάνω τό πράγμα που φοβούμαι, παρά να φοβούμαι μήπως αυτό με προλάβει.

Τ' ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΗΣ

ΣΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑ ΜΟΥ

»Ασε, καρδιά μου, τις λωλάδες. Όμως άφού δέν θέλει τόχα, άφού δέν δέχεται φίλια, πέσ μου, να κίμης τί μοσρέι ; Έλαμην άλλοτε για σένα μέρες χρωσές και λαχαρένες και ήπες έρωτος φίλια. Με τί χαρά, θμηήσου, τότε έτρειξες να την άνταμώσης, όπου κ' άν ήθελε σου πη. »Αχ, τότε σουδινε προθύμως ό,τι κ' άν ήθελες ζητήσι και δέν τό είχε σε ντροπή!

»Αλλ' έσύ, άπιστη, θά κλάνης, σαν μείνης έρημο τραγόνι μέσα στής νύχτας τή σιωπή, και δέν θά έξης πειά κοντά σου άλλον κανένα, την άγάτη ποίχα για σένα να σου πη. »Αλλά τί λέγοι ; εινε πλάνη της φλογισμένης της καρδιάς μου, ειν' άντιον άπατηλό. Γρήγορα, άλλοι ! θά με ξεχάσης κ' άλλος τό ματι σου θά βλέπη συγκανημένο και θολό !

»Ας ήξηνρα στο νοι ποιδν έχεις, σε ποιές τ'ά κάλχη σου θά δείξης, σε ποιές άρόταμας ματιές ! Ποιανού τ'ά ζελή θά φιλήσης, κ' άχ ! ποιός της ζήλειας σου θά κοιώση τις φροβές θαγαματιές !

ΤΟ ΑΗΔΟΝΑΚΙ

Χαίριτες, Έρωτες, θηνήσιε ! Άπέθανε τό άηδονάκι τής Έρατος μου τό γλυκό, που τόχα για παρηγορία της και κάθε μέρα την ζητούσε μ' ένα σκοπό μελωδιό !

»Αγάτη πλειότερη δέν έχει ουτε λαχάρα μία μητέρα για τό παιδί της στην καρδιά. Ελεγε τό στήθος της φυλάχά του κ' έδω κ' έκει συχνοπετούσε σαν να ηρθούσε με κλαδιά !

ΚΡΥΦΟ ΑΓΚΑΘΙ

Έκατό φορές μου ώρκίστης πως τ'ά κάλχη σου κανέναν δέν θά δη τ'ά άνθηρά, με τούς όρκους σου τούς γράφεις πάνω στα φτερά τού Νόμου κ' εις τρεχούμενα νερά. Ποτέ άντρας εις τόν κόσμο δέν άγάτησε γυναίκα όπως σ' αγαπούσα εγώ, κ' έσύ φταιγεις έάν τόχα τό φευγάτο έρωτά μου άδικα τόν κληνηό.

ΣΤΗ ΛΕΣΒΙΑ

»Αχ ! τί λέγοι ; Η άγάτη μέσ στα στήθη μου άκόμη κινει φλόγα τρομερή. Μά τί μοίκαμες δέν έξρω, ή καρδιά μου στάζει αίμα και να γιάνη δέν μπορεί !

ΣΤΗ ΛΕΣΒΙΑ

Ευτυχία Θεού νοιώθει κ' ίσως πλειότερο άόμα όποιος κάθεται άμά σου και σ' άκούει να μιλάς. »Ω Λεσβία, σαν σε βλέπω μου θολώνουνε τ'ά μάτια και γλυκιά με πάνει μνήη όταν μου χαμογελάς. Ναι, ο έρωσ που με θέλγει και κοντά σου με σκλαβώνει έχει άλλοτε, τό ξέρω, καταστρέφει βασιλείς. Κράτη και λαοι μεγάλοι έξ αιτίας του χαθήκαν, τό γνωρίζω, αλλά μ' άρέσει να σ' άκούω να μιλήξ. Μεταφρ. ΓΟΥΣΤΑΥΟΥ ΛΑΦΦΩΝ